

7

DRYOCOSMUS KURIPHILUS *kestenova osa*

Dryocosmus kuriphilus Yasamatsu je insekt sličan maloj osi, dužine 2,5 mm koji predstavlja jednu od najopasnijih štetočina za kesten. Napada kako evropski kesten (*Castanea sativa*), tako i *Castanea crenata*, *Castanea dentata* i *Castanea mollissima* kao i njihove hibride. Potiče sa severa Kine i jako je rasprostranjen u Aziji i Sjedinjenim Američkim Državama.

Evropi ovaj štetni organizam je registrovan 2002. godine kada je unet u Italiju. Postoje podaci i o prisustvu u Francuskoj i Sloveniji. Na nivou Evropske Unije sprovode se specifične mere kontrole ovog insekta pošto postoji rizik da se *D. kuriphilus* proširi. U Republici Srbiji se nalazi na Listi IA deo I.

Zašto je ovaj štetni organizam opasan

Na listovima i mladima kestena *Dryocosmus kuriphilus* izaziva stvaranje karakterističnih izraslina, zadebljanja okruglastog oblika – gala, prečnika od 5 do 20 mm, zelene ili crvenkaste boje, koje ometaju razvoj i plodnost biljke.

Šteta u proizvodnji, prema podacima sakupljenim u Piemontu u Italiji, može dostići i do 80%.

Slika 2 - Karakteristične okruglaste izrasline, gale

Izrasline - gale stvaraju larve drugog razvojnog stadijuma u proleće (mart – april), na bočnim izdancima ili na vrhovima grana i zahvataju jedan deo mladih listova i resa, izazivajući zastoj u vegetativnom razvoju pogođenih izdanaka. Ponekad se ove gale grupišu duž centralnih nerava lišća i tu se zadržavaju. Iz ovih izraslina na leto (polovina juna – polovina avgusta) izlaze odrasle osice. *Dryocosmus kuriphilus* je vrsta koja se razmnožava partenogenezom. Odrasle ženke (muški primerci još uvek nisu pronađeni) polažu jaja u pupoljke koji su u tom momentu na biljci. Njihov životni vek

je kratak, i veći deo provede bušeći izlaz iz gale. Insekt prezimljava u obliku larve prvog stadijuma.

Posle izlaženja odraslih jedinki, gale se suše, postaju drvenaste, i ostaju pričvršćene na stablu sledeće dve godine. Dok su gale lako uočljive na biljkama ili delovima biljaka, jaja i prvi stadijumi larvi unutar pupoljaka ne mogu se videti običnim vizuelnim pregledom.

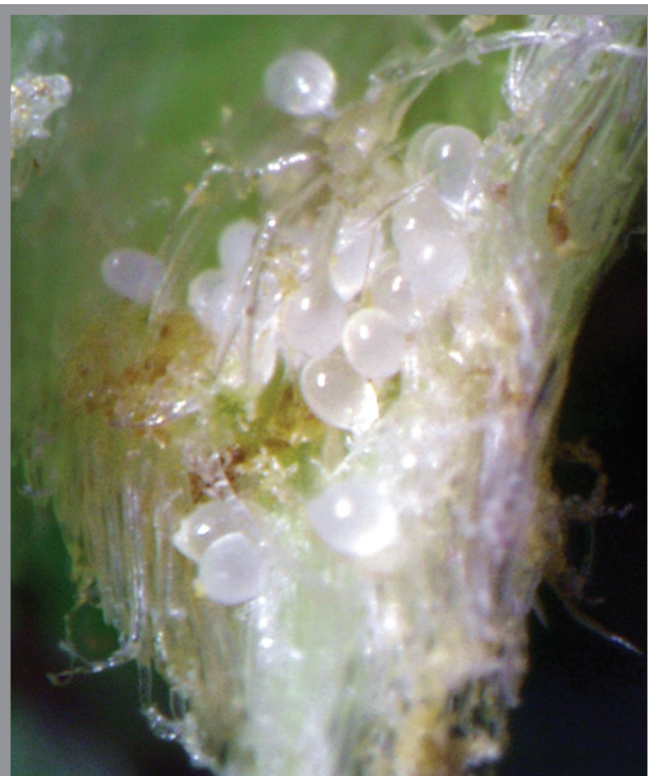
U prirodi kestenova osa se širi aktivnim letom, nekoliko stotina metara, a uz pomoć vetra može dostići 10 – 15km.

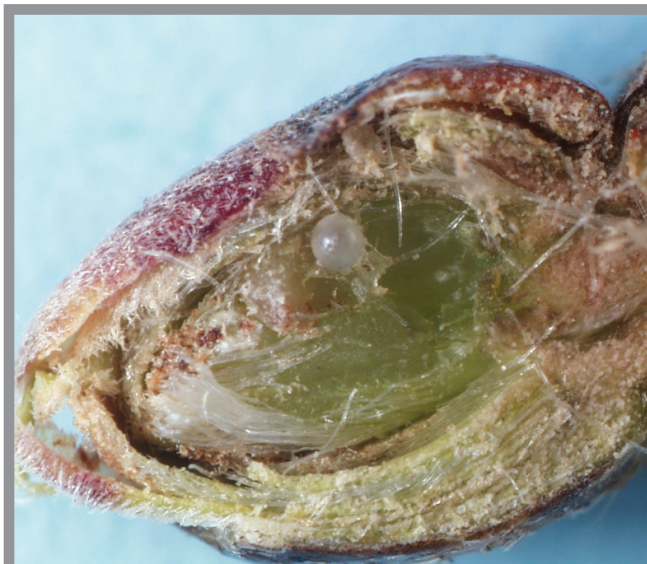
Slika 3 - Larva

Slika 4 - Larva

Slika 5- Jaja položena unutar pupoljka kestena

Slika 6 – Jaja položena unutar pupoljka kestena

Kako se suzbija

Kestenova osa može stići u našu zemlju isključivo uvozom zaraženog sadnog materijala kestena ili transportnim sredstvima. Simptomi prisustva insekta nisu vidljivi u periodu vegetativnog mirovanja.

Eradikaciju u prirodi je nemoguće postići. U zemljama porekla, *Dryocosmus kuriphilus* je efikasno kontrolisan od strane svojih prirodnih neprijatelja dok, u Evropi, u nedostatku svojih prirodnih neprijatelja, nema fakto-

ra prirodnog suzbijanja. Japanska iskustva u korišćenju parazitoida *Torymus sinensis* su se pokazala povoljnim u smanjivanju populacije na prihvatljiv nivo. Hemijska borba se pokazala neprihvatljivom, jer može biti štetna po životnu sredinu.

U slučaju unošenja insekta, mere borbe se sastoje od kontrole biljaka u periodu od aprila do juna kako bi se uočilo prisustvo gala i orezivanja i trenutnog uništenja pogođenih mladica, dok se ne iščaure ženke.

NAPOMENA

U slučaju sumnje na pojavu ovog štetnog organizma obavestiti fitosanitarnu inspekciju.

